

Rösten som världen inte kunde ignorera

Berättelse

En ung människa med en stor oro

Greta Thunberg föddes i Stockholm den 3 januari 2003. Hon växte upp i en känd familj: mamman Malena Ernman är operasångerska och pappan Svante Thunberg är skådespelare. Men det var inte familjens kändisskap som skulle göra Greta världsberömd, utan något helt annat.

Redan som åtta-nioåring fick Greta höra om klimatförändringarna. Hon kunde inte förstå varför så få verkade ta hotet på allvar. Om problemet verkligen var så stort som forskarna sa, varför fortsatte då allt som vanligt? Den frågan släppte aldrig taget, och under en period mådde hon mycket dåligt. Greta har senare berättat att hon har autism, något hon själv beskriver som en styrka, eftersom det gör att hon ser saker svart på vitt och har svårt att blunda för det hon vet är sant.

Strejken som blev en rörelse

Sommaren 2018 drabbades Sverige av värmebölja och skogsbränder, vilket gjorde klimatfrågan ännu mer påtaglig. Den 20 augusti, då Greta var femton år, satte hon sig ensam utanför riksdagen med en handmålad skylt: "Skolstrejk för klimatet". Tanken var först att strejka fram till valet, men hon valde att fortsätta varje fredag. Av detta föddes rörelsen Fridays for Future.

Det som började som en enskild handling växte snabbt. Runt om i världen lämnade unga sina klassrum för att kräva handling, vilket innebar att miljoner människor till slut deltog i klimatprotester. Att en enda tonåring kunde sätta igång något så stort säger något viktigt: ibland behövs det inte makt eller pengar för att påverka, utan mod och uthållighet.

Världens uppmärksamhet

Eftersom flygresor släpper ut stora mängder koldioxid, vägrade Greta att flyga. I augusti 2019 seglade hon därför över Atlanten i segelbåten Malizia II. Väl i New York höll hon den 23 september ett tal vid FN:s klimattoppmöte. Med darrande röst och tydlig ilska riktade hon orden "How dare you" mot världens ledare. Hon menade att de svek de unga genom att prata mycket men göra för lite. Talet spreds över hela jorden.

Samma år utsåg tidningen Time henne till "Årets person", och hon blev den yngsta någonsin att få den utmärkelsen. Hon har dessutom nominerats till Nobels fredspris flera gånger.

Hyllad och kritiserad

Å ena sidan hyllas Greta som en symbol för en hel generation. Å andra sidan har hon mött hård kritik, inte sällan från mäktiga politiker som störts av hennes raka budskap. Att en ung person väcker så starka känslor visar hur obekväma sanningar kan vara.

Greta Thunberg har aldrig påstått att hon ensam kan lösa klimatkrisen. Tvärtom har hon hela tiden pekat bort från sig själv och mot forskningen. Följaktligen är hennes viktigaste budskap kanske inte

vad hon säger om klimatet, utan vad hon visar om människan: att även den som känner sig liten kan få världen att lyssna.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
kändisskap	att vara känd för många människor
klimatförändringar	att jordens klimat blir varmare och förändras
ta på allvar	att tycka att något verkligen är viktigt
autism	ett sätt att uppleva och tänka som skiljer sig från de flestas
värmebölja	en lång period med ovanligt varmt väder
påtaglig	tydlig och lätt att märka
rörelse	en stor grupp människor som arbetar för samma sak
uthållighet	att fortsätta länge utan att ge upp
koldioxid	en gas som bildas bland annat när vi flyger och kör bil
toppmöte	ett stort möte mellan viktiga ledare
svek	Han svek sina vänner när de behövde honom som mest.
utmärkelse	ett pris för något man gjort bra
symbol	något som står för en större idé eller grupp
obekväm sanning	något sant som är jobbigt att höra eller erkänna

Läsförståelsefrågor

1. Vad arbetar Gretas föräldrar med?
 1. De är båda lärare.
 2. Mamman är operasångerska och pappan är skådespelare.
 3. De arbetar med klimatforskning.
2. Vilken händelse gjorde klimatfrågan extra påtaglig sommaren 2018?
 1. ett val i Sverige
 2. värmebölja och skogsbränder
 3. ett stort regnoväder
3. Varför valde Greta att segla över Atlanten?
 1. Hon ville slå ett rekord i segling.
 2. Hon ville undvika flygets utsläpp av koldioxid.
 3. Hon var rädd för att flyga.
4. Vad ville Greta säga med orden "How dare you"?
 1. Att ledarna gjorde för lite trots att de visste bättre.
 2. Att hon var tacksam mot ledarna.
 3. Att hon ville bli politiker.
5. Hur beskriver Greta själv sin autism?
 1. som ett hinder
 2. som en styrka
 3. som något hon helst inte talar om
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Greta blev den yngsta som utsetts till Times "Årets person".
 2. Alla politiker har hyllat Greta.
 3. Greta har sagt att hon ensam kan lösa klimatkrisen.
 4. Greta seglade över Atlanten år 2019.
7. Vad menas i texten med att Greta "pekat bort från sig själv och mot forskningen"? (öppen fråga)
8. Texten säger att det "ibland inte behövs makt eller pengar för att påverka". Vad behövdes i stället, enligt texten? (öppen fråga)
9. Varför tror du att en ung och okänd person kunde få så stor uppmärksamhet på kort tid? (öppen fråga – tänk efter)
10. Beskriv med egna ord hur Gretas strejk växte från en person till en världsrörelse. (öppen fråga)

11. Texten avslutar med att Greta visar "att även den som känner sig liten kan få världen att lyssna".
Vad vill texten att vi ska förstå med detta? (inferens)
12. Varför tror du att vissa mäktiga politiker blev störda av Greta, fastän hon var ung? (inferens)

Facit

1. Mamman är operasångerska och pappan är skådespelare.
1. värmebölja och skogsbränder
1. Hon ville undvika flygets utsläpp av koldioxid.
1. Att ledarna gjorde för lite trots att de visste bättre.
1. som en styrka
1. ja b) nej c) nej d) ja
- Exempel på svar: Hon ville inte stå i centrum själv, utan ville att människor skulle lyssna på vad forskarna säger om klimatet.
- Exempel på svar: Det behövdes mod och uthållighet i stället för makt och pengar.
- Exempel på svar: Hennes budskap var enkelt och starkt, många unga kände igen sig, och medierna spred det snabbt över världen.
- Exempel på svar: Hon började ensam med en skylt utanför riksdagen, fortsatte varje fredag, och sedan följde unga i andra länder efter tills miljoner deltog i rörelsen Fridays for Future.
- Exempel på svar: Texten vill visa att vanliga människor, även de som känner sig maktlösa, kan göra skillnad om de vågar agera.
- Exempel på svar: Hennes raka och obekväma budskap pekade ut att ledarna gjorde för lite, vilket kunde kännas som kritik mot dem.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Tema: klimat, demokrati och den enskildes möjlighet att påverka. Texten passar för att arbeta med inferens och med att skilja på fakta och värdering. Diskutera gärna hur författaren styr läsarens bild av Greta genom ordval.

Diskussionsfrågor

- Texten beskriver Greta som både hyllad och kritiserad. Varför kan samma person väcka så olika känslor?
- Är det rätt att unga skolkar för att protestera, eller borde de hitta andra sätt? Motivera.
- Greta säger att problemet inte är hon, utan att vuxna inte lyssnar på forskningen. Håller du med? Varför, varför inte?
- Vilka frågor i samhället tycker du att unga människor borde få mer att säga till om?

- **Skriv (6 meningar):** Tänk dig att du själv vill påverka något i samhället. Beskriv frågan du bryr dig om och hur du skulle försöka få andra att lyssna.

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Greta Thunberg – https://en.wikipedia.org/wiki/Greta_Thunberg
- Encyclopædia Britannica: Greta Thunberg – <https://www.britannica.com/biography/Greta-Thunberg>
- Right Livelihood: Greta Thunberg – <https://rightlivelihood.org/the-change-makers/find-a-laureate/greta-thunberg/>
- Fridays For Future Sweden – <https://fridaysforfuture.se/en/>
- Wikimedia Commons: File:Greta Thunberg 4.jpg – https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Greta_Thunberg_4.jpg

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Greta Tintin Eleonora Ernman Thunberg föddes 3 januari 2003 i Stockholm. Mamma är operasångerskan Malena Ernman, pappa är skådespelaren Svante Thunberg. Den 20 augusti 2018 inledde hon sin skolstrejk utanför riksdagen med skylten "Skolstrejk för klimatet" och fortsatte sedan strejka varje fredag (Fridays for Future). I augusti 2019 seglade hon över Atlanten med båten Malizia II och höll den 23 september 2019 sitt "How dare you"-tal vid FN:s klimattoppmöte i New York. Hon utsågs till Time Person of the Year 2019. Greta lever (juni 2026); därför är dödsuppgiften tom. Bilden är tagen under hennes första strejkdagar i augusti 2018 (CC BY-SA 4.0, foto: Anders Hellberg).

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.